

Man kan kun være enig i vedtagelserne fra Londonkonferencen i 1992, hvor man skabte nogle præcisioner, nogle grundpiller, der hed, at kun en fredelig, varig og retfærdig løsning opnået gennem forhandlinger er acceptabel; grænserne er ukrænkelige og kan kun ændres ved gensidig fredelig overenskomst; minoriteternes rettigheder skal sikres og respekteres. De tre sætninger er utrolig rigtige, men desværre er der ikke den imødekommelse, der burde være fra de parter, man påstår at man er gået ind for at forsøge at hjælpe med at få fred og få dem til at forstå, at den eneste måde, man overhovedet kan opnå fred på, er ved forhandlinger.

Desværre må vi nok konstatere, at den mistilid, som der også under forløbet har været over for hele FN-systemet, på sin vis er uberettiget og på sin vis berettiget, men under alle omstændigheder noget, som vi meget gerne havde været foruden.

Det er nemt at være bagklog. Det er sværere at sige, hvad man skal gøre med fremtiden i det tidligere Jugoslavien. Jeg tror heller ikke, at Danmarks udenrigsminister eller forsvarsminister har et svar herpå.

Jørgen Estrup (RV):

Denne debat er jo et passende tidspunkt at gøre status på efter 4 års krigshandlinger i det tidligere Jugoslavien.

Vi gør en betydelig indsats i Jugoslavien. Vi sætter danske liv på spil. De, der er involveret, hvad enten det er på FN-siden i styrkerne i det tidligere Jugoslavien, eller det er i nødhjælpen, kommer ikke derfra uden betydelig psykisk belastning og nogle indtryk, som man formentlig aldrig nogen sinde kan slippe. Det er også meget store ressourcer, det danske samfund har investeret i at prøve på at afhjælpe dele af konflikten.

Derfor melder spørgsmålet sig selvfølgelig, om det er indsatsen værd og måske især, som vi hørte indimellem: Gør FN en forskel?

Dér er svaret i hvert fald fra radikal side – og jeg synes også, jeg kan høre, at det er det gennemgående her i debatten – et klart: Ja, FN gør en forskel. Jeg tror, man kan opridsse det i hvert fald i tre ting, hvor FN har haft en klar betydning og indvirkning på konflikten:

Det er lykkedes at begrænse konflikten. Vi har ikke fået – i hvert fald ikke endnu – den balkankrig, som man måske kunne frygte, og som vi jo har nogle historiske minder om, som ikke burde føre til gentagelse, og som burde afskrække alle.

Konflikten har ikke bredt sig til Makedonien, den har ikke bredt sig til Kosovo og til de andre dele af det tidligere Jugoslavien. Vi har også fået et stop for de værste sider – ikke for alle – af den etniske udrensning og for krigsforbrydelserne. Vi har ikke længere flygtningelejre, vi har ikke de samme overgreb, som vi så i starten. Det er i høj grad FN's fortjeneste.

Endelig har vi i høj grad fået en lindring af civilbefolkningens lidelser, ikke i tilstrækkeligt omfang, men i betydeligt omfang. I øjeblikket er der oven i købet en våbenhvile, som har dæmpet konfliktniveauet i store dele af de zoner, hvor der har været krigshandlinger. FN gør en forskel. Men alligevel er der selvfølgelig hos os alle sammen betydelig skuffelse og frustration. Det oplever man i Danmark, og det oplever man i store dele af den vestlige verden, og spørgsmålet er derfor: Hvorfor disse skuffende resultater?

Det første, man kan konstatere, er selvfølgelig, at nogle alene bliver skuffet af den grund, at de har helt urealistiske forventninger til, hvad militær styrke kan udrette. Hvis man har den opfattelse, at man blot ved at handle ud fra en militær styrkeposition kan løse enhver konflikt, så skal man selvfølgelig blive skuffet og frustreret i den konflikt, vi oplever, og så opstår de helt urimelige myter – som vi kan læse i en del af dagspressen – om svigt og moralsk slaphed, som jeg overhovedet ikke fatter. Jeg synes, de er ved siden af i forhold til det, vi ser: Et engagement hos den vestlige verden i en konflikt, et engagement, som vi ikke kender tilsvarende fra tidligere tider.

Det, som er problemet, er naturligvis, at resultaterne ikke står mål med engagementet. Derfor spørger man sig selv om årsagerne til de manglende resultater. Jeg synes, en af de første ting, man må konstatere her, er, at det blev grebet utrolig forkert an i starten af konflikten. Det begreb, som hedder konfliktforebyggelse, var tilsyneladende ikke kendt, da man skulle tage fat på Jugoslaviens problemer efter Tito, til trods for at advarslerne var righoldige om, hvad der ville ske.

Jeg skal blot minde om, hvordan forløbet var i december 1991 omkring godkendelsen af de første republikker i det tidligere Jugoslavien og den splittelse, der var både i EU-kredsen og andre steder: Der blev gjort forsøg bl.a. af den bosniske præsident, Izetbegovic, for at overtale Kohl og Genscher til ikke at anerkende Kroatien. FN's daværende generalsekretær, Perez de Cuellar, skrev til udenrigsminister Genscher og